

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA**

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020- - Nr. SR-

I

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ
ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTO**

Teikiame Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui (toliau – įstatymo projektas), pateikti jį Seimui ir įgalinti švietimo, mokslo ir sporto ministrą Algirdą Monkevičių, o jam negalint dalyvauti – švietimo, mokslo ir sporto viceministrą Valdemarą Razumą, atstovauti Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Seime.

Įstatymo projektas parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Programa), 141 punkto nuostatas dėl mokslininko karjeros patrauklumo didinimo, talentų pritraukimo, taip pat Programos 128.6 papunktyje numatytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsipareigojimus dėl dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimo didinimo.

**I. Sprendžiama
problema**

Lietuvoje dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai yra pernelyg maži ir nekonkurencingi šalies ir tarptautinėje darbo rinkoje. Šių darbuotojų atlyginimai ilgą laiką buvo nedidinami. 2017 m. pirmą kartą nuo 2009 m. didėjo mažiausiai uždirbančių mokslininkų atlyginimai, tam papildomai skirta 3,1 mln. Eur valstybės biudžeto asignavimų. Nuo 2018 m. vykdant švietimo ir mokslo sistemos struktūrinę reformą, siekiama dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams sudaryti palankias darbo sąlygas, užtikrinti stabilų jų darbo užmokesčio augimą. Tai vykdoma palaipsniui, atlyginimus didinant etapais: 2018 m. dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vidutiniškai padidinti 20 proc. (tam skirta 23 mln. Eur), 2019 m. – vidutiniškai 16 proc. (tam skirta dar 23,1 mln. Eur). Bendras vidutinis dėstytojų, mokslo darbuotojų ir

	<p>kitų tyrėjų darbo užmokesčio padidinimas per dvejus metus (palyginti su 2017 m.) – apie 40 proc.</p> <p>Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje susitarta: 2020 m. didinti dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų etatinį (bazinį) darbo užmokestį taip, kad jis nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. būtų vidutiniškai 10 proc. didesnis, palyginti su nustatytu iki 2019 m. gruodžio 31 d.; pasiekti, kad 2025 m. šių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Valstybinių mokslinių tyrimų institutų, veikiančių kaip biudžetinės įstaigos, administracijos (instituto direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, mokslinio sekretoriaus), mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo apmokėjimo sąlygas ir socialines garantijas reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72¹ straipsnis.</p> <p>Siekiant sudaryti teises prielaidas darbo užmokesčiui didinti biudžetinėse įstaigose valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose dirbantiems mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams, parengtas Įstatymo 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Įstatymo projekto tikslas – nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. padidinti 8,125 proc. Įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų apatines ir viršutines ribas („šakutes“) visoms pareigybių grupėms. Bendras šių darbuotojų atlyginimų padidėjimas (įskaitant nuo 2020 m. sausio 1 d. padidintą pareiginės algos bazinį dydį nuo 173 Eur iki 176 Eur), palyginti su iki 2019 m. gruodžio 31 d. nustatyto darbo užmokesčiu, vidutiniškai sudarytų 10 proc. ir atitiktų Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 9.1 papunkčio nuostatas.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Įstatymo projektui įgyvendinti 2020 m. (4 mėnesiams) reikės 0,6 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, kurios numatytos 2020 m. valstybės biudžete. Tai leis mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokestį, palyginti su iki 2019 m. gruodžio 31 d. nustatyto darbo užmokesčiu, valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose padidinti vidutiniškai 10 proc. Papildomų lėšų poreikis įstatymo projektui įgyvendinti 2021 m. (8 mėnesiams) – 1,2 mln. Eur.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Pritarus siūlomiems Įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalies pakeitimams, biudžetinėse įstaigose valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose vyriausiojo mokslo darbuotojo pareiginė alga, palyginti su 2019 m., galėtų kilti 149–268 Eur, vyresniojo mokslo darbuotojo – 130–209 Eur, mokslo darbuotojo, tyrėjo, mokslininko stažuotojo – 130–158 Eur, jaunesniojo mokslo darbuotojo – 87–109 Eur. Tikslas – palaipsniui pasiekti, kad 2025 m. šių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio. Tik nuoseklus ir akademinės bendruomenės lūkesčius atitinkantis atlyginimų didinimas paskatins jaunos žmonės rinktis mokslininko karjerą, padidins šiuo metu Lietuvoje dirbančių mokslininkų motyvaciją, o tai sudarys sąlygas siekti aukštos mokslo ir studijų sistemos kokybės, didinti šalies mokslinį produktyvumą ir konkurencingumą.</p>

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. III ketv. aukštojo universitetinio mokslo srityje vidutinis *neto* darbo užmokestis buvo 1 103,8 Eur, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos srityje – 963,8 Eur.

Pastebėtina, kad, sparčiai didėjant atlyginimams Lietuvos darbo rinkoje (visų sektorių darbuotojams), akademinį darbuotojų darbo užmokesčio augimas nėra pakankamas. Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vis dar išlieka nekonkurencingi tiek šalies, tiek tarptautinėje darbo rinkoje ir neatitinka akademinės bendruomenės lūkesčių. Dėl nekonkurencingų atlyginimų dėstytojo bei mokslininko karjera Lietuvoje nėra patraukli, todėl dažnai gabus jaunimas jos Lietuvoje nesirenka. Maži atlyginimai yra viena esminių protų nutekėjimo priežasčių, stabdančių Lietuvos mokslo ir studijų sistemos kokybinę pažangą.

Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio (VDU) augimą ir aukščiau išdėstytas priežastis, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje sutarta pasiekti, kad 2025 m. dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 150 proc. šalies VDU. 2020 m. dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimus sutarta didinti nuo rugsėjo 1 d., palyginti su iki 2019 m. gruodžio 31 d. nustatyto darbo užmokesčiu, vidutiniškai 10 proc. (įskaitant nuo 2020 m. sausio 1 d. padidintą pareiginės algos bazinį dydį nuo 173 Eur iki 176 Eur).

Valstybinių mokslinių tyrimų institutų, veikiančių kaip biudžetinės įstaigos, administracijos (instituto direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, mokslinio sekretoriaus), mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo apmokėjimo sąlygas ir socialines garantijas reglamentuoja Įstatymo 72¹ straipsnis. Šio straipsnio 5 dalyje visoms pareigybių grupėms (jų yra 6) nustatytos pareiginės algos koeficientų dydžių apatinės ir viršutinės ribos („šakutės“). Siekiant sudaryti teisingas prielaidas darbo užmokesčiui didinti biudžetinėse įstaigose valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose dirbantiems mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams, palyginti su 2019 m., vidutiniškai 10 proc., t. y. taip, kaip sutarta Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 9.1 papunktyje, parengtas įstatymo projektas. Jame numatyta nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. visoms šių pareigybių grupėms pareiginės algos koeficientų apatinės ir viršutinės ribas („šakutes“) padidinti 8,125 proc.

Įstatymo projektui įgyvendinti 2020 m. reikės 0,6 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, kurios numatytos 2020 m. valstybės biudžete. Tai leis mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokesčių, palyginti su iki 2019 m. gruodžio 31 d. nustatyto darbo užmokesčiu, valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose padidinti vidutiniškai 10 proc. Iš viso dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų algoms didinti nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. (4 mėnesiams) 2020 m. valstybės biudžete numatyta 4,6 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų. Papildomų lėšų poreikis 2021 m. (8 mėnesiams) – 9,2 mln. Eur, iš jų įstatymo projektui įgyvendinti – 1,2 mln. Eur. Rengiant ir tvirtinant 2021 metų valstybės biudžeto projektą, šia suma reikės padidinti asignavimus, skiriamus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos valdymo sričiai.

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad teikiamas įstatymo projektas susijęs tik su biudžetinių įstaigų valstybinių mokslinių tyrimų institutų mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokesčio didinimu. Pagal Įstatymo 8 straipsnį aukštosios mokyklos turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę. Laikydamosi įstatymų ir kitų teisės aktų, aukštosios mokyklos pačios nustato savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas.

Įstatymo projektas buvo derintas su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija. Finansų ministerija pastabų neturėjo. Į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabas atsižvelgta. Argumentai dėl Teisingumo ministerijos pastabų pateikti derinimo pažymoje.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymo projektą ir lydimuosius dokumentus parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento (direktorė Eglė Radėnienė, tel. 219 1164) Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus (vyriausiasis specialistas, atliekantis skyriaus vedėjo funkcijas, Kęstutis Gansiniauskas, tel. 219 1248) vyriausioji specialistė Dovilė Puplinskaitė (tel. 219 1248, el. p. Dovile.Puplinskaite@smm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, jo lyginamasis variantas, aiškinamasis raštas, 5 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto derinimo pažyma, 2 lapai.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Algirdas Monkevičius

Dovilė Puplinskaitė, tel. (8 5) 219 1248, el. p. Dovile.Puplinskaite@smm.lt